

Eläkkeensaaja

4.11.2021

5 • 2021

ELÄKKEENSAAJIEN KESKUSLIITON JÄSENLEHTI. PENSIONSTAGARNAS CENTRALFÖRBUNDS MEDLEMSTIDNING.

6 VAPAAEHTOIS- TYÖTÄ RENNOLLA OTTEELLA JA VÄRIKKÄÄLLÄ PORUKALLA

LUE TÄSTÄ NUMEROSTA

- Edunvalvontaa 4–5
- Teema: Harrastukset 6–18
- SELKOSIVU 19

PIIRISIVUT 24–29

EKL LAPPI
EKL MIKKELI
EKL OULU

EETU KYSYI,
EDUSKUNTARYHMÄT
VASTASIVAT

4

Emmauksen kirpputori – vapaaehtoistyötä rennolla otteella ja värikkäällä porukalla

Uteliaisuuteni on kasvanut kerta kerralta aina, kun ystäväni Raija on maininnut menevänsä vapaaehtoishommiin Emmauksen kirpputorille. Hän on kuulostanut niin innokkaalta ja iloiselta sinne menostaan.

Suuntasin Emmauksen Helsingin Vallilassa sijaitsevaan kirpputorimyyntialueeseen. Minut ohjattiin suoraan keittiöön, jossa ihmiset pitivät ruoka- ja tuoretta leipää. Ryhdyn heti haastattelemaan heitä, koska arvelin, että lämmin, maukas keitto saisi ihmiset puheliaksi.

Raija hainnoittelee vaatteita.

RAIJA

– Tein työurani VR:llä. Työskentelin siellä 36 vuoden ajan eri tehtävissä: toimistoapulaisesta asemapäällikköön.

Työskentelin Sörnäisten asemalla Sompasaareissa sataman kautta kulkevan viennin ja tuonin, sekä kotimaisen liikenteen parissa.

Työ satamaoperaattorin Finstevan, laivayhtiöiden, Lyypekin vastaanottajasataman ja muiden sidosryhmien kanssa oli vaihtelevaa ja tarjosi mukavasti haastetta.

Löysin Emmauksen vapaaehtoistoiminnan reilut kymmenen vuotta sitten. Menin vapaaehtoistyömessuille, jossa eri toimijat esittelivät organisaatioitaan. Emmauksen tyypit tekivät minuun vaikutuksen rentoudellaan ja vapautuneisuudellaan. Muilla ständeillä näytettiin esimerkiksi täyteltävien lomakkeita. Ajattelin heti, että Emmauksessa ei tehtäisi vapaaehtoistyötä otsa rypyssä!

Käyn täällä kerran viikossa. Kerran olen pitänyt vuodenaunon.

Me vapaaehtoiset voimme tulla tänne hommiin silloin kuin se itselle sopii. Ei tarvitse

” Parasta tässä on oikeastaan koko paketti: erilaiset ihmiset. – RAIJA

sitoutua johonkin tiettyyn päivään ja tuntimäärään. Niin sen pitääkin olla, jotta jaksaa ja on ilo tulla! Meillä on lista, jonne merkitsemme, milloin olemme tulossa.

Täällä löytyy jokaiselle joltain sopivaa tehtävää: lajittelua, ruoanlaittoa, korjaamista, pakkaamista, kassalla oloa ja vaikka mitä.

Parasta tässä on oikeastaan koko paketti: erilaiset ihmiset. Me tulemme erilaisista taustoista ja erilaisista arjen ympyröistä. Syntyy tosi mielenkiintoisia keskusteluja. Tämä yhteisöllisyys – siitä pidän todella.

Tämän lisäksi harrastan myös kulttuuria, yhdistystoimintaa, käyn uimassa ympäri vuoden ja täytän sanaristikoi- ta. Liikun myös paljon.

MAURI

– Minä olen meidän banaani- laatikkovastaava ja olen

Bertelin tarkastettavaksi tulevia lamppeja ja sähkölaitteita.

Bertelin sähkötarvikkeiden varaosalaatikoita – koskaan ei tiedä mitä tarvitaan korjauksissa.

Bertel työpisteellään.

BERTEL

Bertel tekee pieniä ihmeitä! Hän tarkastaa myyntiin tulevat sähkölaitteet ja tekee niihin pieniä korjauksia niillä osilla, joita on saatavilla. Hänen valtakuntaansa on työ- pöytä ja kapea tila, joka jää korjausta jonottavien laitteiden, lamppeiden ja varaosien väliin.

Bertelillä on sähköalan koulutus ja hän on työskennellyt teatterissa näyttämö- teknikkona sekä radio ja tv- liikkeessä. Hänkin on todella pitkäaikainen vapaaehtoinen täällä Emmauksessa: kymmenen vuotta kerran viikossa.

– Laitteita korjattessa tulee joka kerta yllätyksiä vastaan. On hyvää aivovoimistelua miettiä, miten saisin koottua kahdesta vähän viallisesta laitteesta yhden toimivan.

Bertel potee joskus huono omaatuntoa, kun jonkin laitteen korjaamiseen menee monta työtuntia ja ne myydään silti edullisin kirpputori- hinnoin. Olisiko pitänyt käyttää ne tunnit helpompien tapausten korjaamiseen, miettii hän.

– Tärkeintä minusta kuitenkin on, että voin pelastaa ne takaisin käyttöön.

Välillä hän korjailee myös hyllyjä ja vaihtaa loisteputkia. Loisteputkia riittää sokeloissa tiloissa, mutta niidenkin kanssa on oltava tarkka: kaikkia sammuneita loisteputkia ei säästösysteistä voi kerralla vaihtaa.

– Tänne kaivattaisiin toista vapaaehtoista, sellaista käsittää kätevää. Tavaraa tulee paljon ja se ei pääse kiertoon.

– Mitä muuta harrastan? Kesällä melon ja olen paljon merellä. Minulla on kajakkia. Asun lähellä merta Arabianrannassa Asunto Oy Helsingin Loppukirissä. Se on senioreille tarkoitettu yhteisöllinen kerrostalo ja asukkaiden alaikäraja on 48 vuotta.

PHILL

Phill (kahdella I-kirjaimella) on kotoisin Britannian, Walesista. Hän muutti Suomeen 40 vuotta sitten suomalaisen tyttävästävän perässä. Työelämässä ollessaan Phill teki asiakasdokumentointia

Tavaroiden lajittelua

Tavaraa lähdössä tuke- vissa pahlavilaatikoissa.

Phill vastaa englanninkielisistä pokkareista.

Nokialle vuoteen 2000 asti ja sen jälkeen alihankkijalla. Outotecilla hän työskenteli laitepuolella tehden projekteissa laitteiden asiakasdokumentointia. Siellä tuli lomautuksia ja työt lopuivat vuonna 2010.

Phill oli tullut noin 10 vuotta sitten käymään Emmauksen myymälässä, ja entinen työkaveri oli ehdottanut hänelle vapaaehtoistyön- tekijäksi ryhtymistä. Siitä se sitten lähti.

– Olen tehnyt täällä vähän kaikkea: hoitanut urheiluo- sastoja, vastaanuttanut matkailukojun järjestelyä ja englanninkielisten pokkareiden hyllystä. Vastaan myös hyllystä, jonne sijoitamme viimeksi tulleet kirjat. Välillä olen myös kassalla. Olen ollut hallituksen jäsen.

– Paljon on kantamista ja siirtelyä, varsinkin kun koamme lähetystä Eurooppaan tai kun torstaisin noudamme tavaraa vuokra- pakulla.

– Mukavinta tässä on työn monipuolisuus. Meillä on kesämökki ja minua välillä harmittaa, kun en pysty

olemaan kesäisin täällä apu- na niin paljon kuin haluaisin. Yritän kyllä tulla, kun käymme kaupungissa.

Mökillä Phill tekee piha- töitä, myös puiden kaatami- nen ja polttopuiden teko kuuluvat hänen vastuulleen. Vaimo hoitaa kukat ja vihan- nesten viljelyn – PAITSI ruusupavut. Niiden kasvat- us on Phillille intohimo, joka on peräisin hänen kotiseudul- taan. Phillin walesilainen äiti valmistii ruusupavusta her- kullista chutneyä.

– Vaihdelua mökkilämään tuovat piipahdukset Kuohi- joen kylään kahville. Pikku- lannin pelottaa, että jompiku- mpi meistä nimettäisiin joskus Kuohijoen vuoden unikeoksi. Sen kunnian saa vuorotellen joko vakituinen asukas tai kesäasukas. Joka vuosi siellä keksitään uusi, märkä tapa herättää unikeko, esim. heit- tämällä siltalta veteen tai kipa- paamalla veneestä. Joen vesi on niin kamalan viileää!

– Ajan myös kolmipyröistä- nojapyörää, välillä vaimo- kin tulee mukaani ajaen tavallisella pyörällä. Melkein unohtin mainita, että

”

Mukavinta tässä on työn monipuolisuus.

– PHILL

harrastan myös geokätköilyä. Koordinaattien perusteella etsin geokätköjä, joihin ihmiset ovat piilottaneet esineitä. Paikat on ilmoitettu kartta- sovelluksessa. Me esitjät yritämme löytää piilotetut esi- neet. Kätköihin voi liittyä myös tehtäviä tai useampi kätkö voi liittyä toisiinsa. Lisää aivovoimistelua saan ratkomalla sudokuja ja ver- ryttelemällä espanjan ja ranskan kielen taitoani.

ANU

Emmauksen toiminnanjohta- ja Anu kertoo, että vapaa- ehtoisten lisäksi heillä työ- kentelee mm. työharjoittelijoita, tukien avulla työllistet- tyjä, työelämään tutustuma- sa olevia koululaisia, maa- hanmuuttajia suomen kielen kursseilta ja kotoutumis- kursseilta.

– Lisäksi teemme yhteis- työtä ammattioppilaitosten kanssa ja kaupungin kanssa kuntouttavaan työtoimintaan liittyen. Meille on tullut työ- kokeiluun, jatkettu palkka- tuella ja sitten siirretty avoi- mille työmarkkinoille.

– Täällä on helppo keksiä tekemistä kullekin kykyjensä mukaan. Kaikki työ on yhtä arvokasta.

Tämän haastattelun myötä sain selville Raijan salaisuuden. Sen, mikä Emmauksen vapaaehtoisia innostaa ja yh- distää: yhdessä tekeminen, erilaisista taustoista tulevat ihmiset, kierrättämisen arvostus ja halu parantaa maailmaa käytännössä ja omin teoin.

Teksti ja kuvat: Anneli Velho

Emmauslaisten omia mukeja seinällä.

Emmaus Helsinki

Uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton Emmauksen lumpunkerääjien kannatusyhdistys, sittemmin Emmaus Ystävät, nykyiseltä nimeltään Emmaus Helsinki, perustettiin vuonna 1966 kokoamaan yhteen ihmisiä, jotka halusivat tehdä jotakin konkreettista oikeudenmukaisemman maailman puolesta. Ranskan mallin mukaan se oli alussa asunottomien miesten yhteisö, vuodesta 1986 työtä on tehty pääosin vapaaehtoisvoimin.

Emmaus tukee ruohonjuuritason sosiaalisia toimijoita kotimaassa, Baltian maissa, Bulgariassa, Intiassa ja Perussa. Toiminta rahoitetaan keräämällä ja myymällä lahjoitettua käytettyä tavaraa.

Nykyään vireässä yhdistyksessämme on reilu 170 jäsentä ja n. 90 vapaaehtoista, jotka pyörittävät kahta kirpputoria, Vallilassa ja Lauttasaareissa, yhdessä kolmen palkatun työntekijän kanssa.

Emmaus-liike syntyi Ranskassa vuonna 1949, kun ranskalainen pappi ja kansanedustaja Abbé Pierre, avasi kotinsa muutamalle kodittomalle miehelle ja pyysi heidän apuaan auttaakseen toisia. Nyt liike toimii 40 maassa.

www.emmaushelsinki.fi

Teksti ja kuvat: Anneli Velho

Meidän tiimi – yhdessä olemme enemmän

Yhdistystoiminta on tärkeä osa kolmatta sektoria. Siitä puhutaan paljon, mutta sen tekemiset jäävät vähälle huomiolle. Varsinkin eläkeläisyhdistysten toiminta jää näkyväksi.

Ruskon Eläkkeensaajat täyttää 45 vuotta. Yhdistyksemme vahvuutena ovat aina olleet sitoutuneet ja motivoituneet aktiivijäsenet. Esittelemme teille kolme naista, joilla on ollut suuri merkitys yhdistyksen kehityksessä ja sen monipuolisuudessa toiminnassa.

He ovat olleet nykyisen hallituksen jäsenistä toiminnassa mukana kaikkein pisimpään, ovat tunnettuja ja luotettuja jäsenistön keskuudessa. Tiimityö on hitsannut tämän porukan vuosien varrella yhteen!

Pirkko "Järjestää kaiken" Esitalo, 81 v

Kauppaleikki oli Pirkon lempileikki jo lapsuudessa. Ei ihme, että hän teki uransa kaupan alalla ja jäi eläkkeelle Rautakirjan palveluksesta. Ihmiset ovat kivoja, kuvaa Pirkko sitä, mikä häntä on asiakaspalvelutyössä aina kiehtonut. Hän jäi eläkkeelle vuonna 1999 ja muutti puolisonsa kanssa Ruskolle.

Liikunnallinen ja toimielias nainen ei viihtynyt pitkään pelkästään hellan ääressä, vaan suuntasi energiansa yhdistystoimintaan. Hänestä tuli Ruskon Eläkkeensaajien taloudenhoitaja ja jäsenasioiden hoitaja vuonna 2001. Pirkko toimenkuva laajeni ja hän ryhtyi suunnittelemaan ja vetämään yhdistyksen matkoja sekä hoitamaan tilavarauksia.

Pirkko on hoitanut menestyksekkäästi arpajaispalkin-

tojen keruun ja arpajaisiin liittyvät järjestelyt aina viime vuosiin asti. Nyt myös jäsenet ovat tulleet kiittävästi mukaan hankkimaan palkintoja. Palkintopöytä on kertynyt oman puutarhan tuotteita, metsän antimia, marjoja, sienia ja erilaisia kättentöitä, linnunpönttöjä ja villasukkia jne. Olemme oppineet puhaltamaan yhteen hiileen. Tilaisuudesta riippuen arpajaisien tuotto on ollut noin 500–600 euroa. Arpajaiset ovat merkittävä tulolähde yhdistykselle ja hyvin odotettu ohjelma-numero, sillä palkinnot ovat olleet runsaat ja laadukkaat.

Näitä kaikkia tehtäviä Pirkko hoitaa edelleen, mutta nyt hän on ilmoittanut jäävänsä eläkkeelle vuoden lopussa. Helposti lähestyttävä ja aina ystävällinen Pirkko on hen-

kilö, jonka saappaita on haastava täyttää.

Mikä on saanut Pirkon jatkamaan ja jaksamaan näin pitkään? – Ihmiset ja vuorovaikutus heidän kanssaan, vastaa Pirkko.

Esimerkiksi matkoilla on kaikilla voitava olla turvallinen olo alusta loppuun asti. Näin mukaan uskaltavat yksinäiset ja aremmatkin ihmiset. Matkoista saatu palautte on ollut hyvin myönteistä, mikä on saanut jaksamaan ja nauttimaan kiireisestäkin vapaaehtoistyöstä.

Jäsenkirjeiden jakelun liikunnallinen Pirkko on hoitanut polkupyörällä. On helppo kuvitella, että Pirkon puhelin soi vuodenvaihteenkin jälkeen erinäisissä asioissa... Vahdinvaihto ei käy sormia napsauttamalla.

Helposti lähestyttävä ja aina ystävällinen Pirkko on henkilö, jonka saappaita on haastava täyttää.

Pirjo on ollut aina keskeinen henkilö keittiötoimikunnassa suurtaolousosaamisensa takia.

Pirjo "Monta rautaa tulella" Gustafsson, 76 v

Pirjo ja Pirkko ovat sisaruskuvia. Pirjo on opiskellut mm. kampaajaksi, apuhoitajaksi ja tehnyt niiden alojen töitä. Pisimmän työuran hän teki Hartelan suurkeittiön emäntänä. Pirjo jäi siitä tehtävästä työkyvyttömyyseläkkeelle vuonna 1994.

Ruskon Eläkkeensaajien hallituksessa Pirjo on ollut vuodesta 2001. Yhdistyksen varapuheenjohtajana hän toimi vuosina 2009–2021. Pirjo on ollut aina keskeinen henkilö keittiötoimikunnassa suurtaolousosaamisensa takia.

Ei ole helppoa arvioida, miten paljon tarjottavaa tarvitaan 10 hengelle tai 200 hengelle. Emme muista yhtään tilaisuutta, jossa tarjottavat olisivat loppuneet kesken ja se on ollut Pirjon rautaisen ammattitaidon ansiota.

Pirjolla on ollut monta rautaa tulella: hän on kuulunut Eläkkeensaajien Varsinais-Suomen piiriin piirin hallitukseen ja ollut sen kulttuuritoimikunnan puheenjohtaja vuosina 2008–2021. Lisäksi hän on toiminut ruskolaisen palvelutalo Maununkotisäätiön hallituksessa. Laulua harrastava Pirjo kuuluu yhdistyksen omaan Sadat kielet -kuoron ja Ruskon seurakunnan Hopeakuoroon.

Mikä on saanut Pirjon jaksamaan näin laaja-alaista vapaaehtoistyötä? – Yhdessä tekeminen ja mahdollisuus vaikuttaa, tiimityöskentely ja hyvä yhteishenki, kun päämäärä on sama, summaa Pirjo.

Pirjo on joutunut terveydellisistä syistä hiljentämään tahtia ja antamaan aikaa toipumiselle. Ikääntyvien toimijoiden on otettava huomioon oman jaksamisen rajat. Se on oikeutettua ja välttämätöntä oman hyvinvoinnin kannalta.

Marjan tarkkuuden ja täsmällisyyden ansiota on, että yksikään pienavustus ja kunnan tukihakemus ei ole jäänyt tekemättä!

Marja "Pienavustusten ja tukihakemusten asiantuntija" Kulmala, 74 v

Marja on paljasjalkainen turkulainen: syntynyt Heidekenin synnytysairaalaan ja kasvanut perinteikkäällä Turun Nummenpakalla. Sieltä hän siirtyi kansakoulun jälkeen Tipulaan, Turun tyttölyseoon.

Kauppaopistossa opiskelun jälkeen Marja meni Turun musiikkiopiston kansliasihteeriksi ja työskenteli siellä 43 vuoden ajan. Eläkkeelle Marja jäi Turun konservatorion talouspäällikkönä tehtävästä vuonna 2010.

Marjasta tuli ruskolainen vuonna 1986, kun hän muut-

ti silloisen aviomiehensä kotipaikkakunnalle. Ystävät houkuttelivat hänet yhdistystoimintaan. Hän on toiminut yhdistyksemme sihteerinä vuodesta 2013.

Marjan tarkkuuden ja täsmällisyyden ansiota on, että yksikään pienavustus ja kunnan tukihakemus ei ole jäänyt tekemättä! Tällä seikalla on ollut suuri merkitys yhdistyksen talouden ja sen antamien toimintamahdollisuuksien ylläpitämisessä. Marjan vastuulla olivat myös opintosihteerin tehtävät aina vuoteen 2020 asti.

Marjan työelämätausta näkyy siinä, että yhdistyksessä toimii hänen perustamansa ja vetämänsä klassisen musiikin konserttikerho. Osallistujamäärä ei ole suuri, mutta he ovat sitäkin innokkaampia ja käyvät lähes viikoittain Turun filhar-

monisen orkesterin konserteissa.

Marja on mukana Pirjon ja Pirjon kanssa keittiötoimikunnassa, joka on vastannut tilaisuuksien tarjottuun suunnittelusta ja siihen liittyvistä hankinnoista. Kun Pirjo arvioi, että johonkin tilaisuuteen tarvitaan 200 munkkia, niin Marjan kotona alkaa paistaminen jo aamuyöstä. Herkulliset munkit ovat valmiina aamun tapahtumassa.

Marja on mukana myös seurakuntatoiminnassa ja on kuulunut pitkään Ruskon kirkkovaltuustoon sekä lähetystyön tukiryhmään.

Mikä saa Marjan jaksamaan vapaaehtoistyössä? –Vuorovaikutus ihmisten kanssa, kiitollinen palaute ja se, että itsellä on aito halu palvella ja huolehtia ihmisistä, Marja kuvaa motiivejaan.

Miten motivoida uusia eläkeläisiä mukaan yhdistykseen ja aktiiviseen toimintaan?

Helteinen päivä Marjan pihalla on jo kääntymässä illaksi, mutta jatkamme vielä keskustelua. Yhteisöllisyys ja asiakaslähtöisyys yhdistävät tätä kolmen naisen tiimiä. Tasokkaimmatkaan tilaisuuksien järjestäjät eivät napita asiakaiden villatakkeja eivätkä kuljeta heitä konserteista kotiovelle.

Ihmisläheisyys onkin Ruskon Eläkkeensaajien

perusajatus. Se saa ihmiset viihtymään ja sitoutumaan yhteiseen toimintaan.

Kolmikön mielestä oleellista on, että kynnys on matalalla ja katto korkealla. Ensikontakti on tärkeä: ihmisten on saatava kokea, että he ovat tervetulleita ja että heidän hyväksytään sellaisenaan kuin he ovat.

Ei pidä painostaa jäseneksi heti, kun tulokas vastaa kurkkii ovesta. Toiminnan on annettava tehdä vaikutus. Kun yhteisöllisyyden tunne herää, niin jäsenet ovat valmiimpia sitoutumaan myös aktiivisempaan toimintaan.

Jokaisesta löytyy vahvuuksia, joista henkilö itsekin ei ehkä ole tietoinen. Kun pääsee käyttämään omia vahvuuksiaan, niin onnistumisen tunne saa jatkamaan ja lisää sitoutumista. Porukasta löytyy ystäviä ja elämä saa uudenlaista sisältöä, mitä ei ehkä ole ajatellutkaan omalle kohdalleen.

Mitkä ovat yhdistystoiminnan keskeisimpiä tehtäviä?

Pirkko näkee yhdistystoiminnan merkityksellisyyden nimonomaan siinä, että se tarjoaa omalla paikkakunnalla virikkeitä ja ehkäisee yksinäisyyttä. Korona-aika on asettanut toiminnalle ja sen uudelleen käynnistämiseksi paljon haasteita.

Keskusteluun nousi myös kysymys, miten saadaan

yhdistyksissä tehtävä vapaaehtoistyö näkyväksi ja sille arvostusta, joka sille kuuluu?

Pitäisikö olla enemmän esillä ja unohtaa turha vaatimattomuus? Ehkä vapaaehtoistyö herättäisi silloin enemmän kiinnostusta.

Yhdistyksillä on edustus kuntien vammais- ja vanhustoneuvostoissa. Olisi tärkeää saada sinne ihmisiä, jotka ovat perehtyneitä asioihin ja tuovat kantojaan esiin selkeästi, perustellusti ja rakentavasti. Sellaisia henkilöitä, jotka haluavat vaikuttaa ja muuttaa asioita silloin, kun siihen on aihetta.

Tehtävää on paljon ja erilaisia tekijöitä kaivataan. Meidän tiimimme on esimerkki siitä, miten asioita voidaan hoitaa yhdessä jokaisen vahvuudet hyödyntäen.

Näitä pirkkoja, pirjoja ja marjoja on monissa yhdistyksissä ja heitä pitäisi nostaa esille innostamaan uusia jäseniä mukaan toimintaan.

Jäsenhankinta ei saa olla liian aggressiivista, vaikka se on yhdistyksen tulevaisuuden kannalta hyvin tärkeää työtä. Parempi tapa on lisätä yhdistyksen toiminnan kiinnostavuutta viestimällä siitä ihmisille sanoin ja kuvin. Ihmiset haluavat tulla mukaan porukkaan, jolla on kivaa yhdessä.

Helteisen päivän päätteeksi siirrymme Marjan kahvipöydän ääreen, joka ei tälläkään kertaa tuota pettymystä.

Kiitos Pirkko, Pirjo ja Marja!

Riitta Graan, tiedottaja Ruskon Eläkkeensaajat

Meidän tiimimme on esimerkki siitä, miten asioita voidaan hoitaa yhdessä jokaisen vahvuudet hyödyntäen.

Markku Leinonen on todella pidetty muusikko ikäihmisten parissa. Hänen ohjelmistonsa on jalalle käypää ja sopivan monipuolista.

Muusikko Markun taival

Tanssi hoitaa ihmistä päästä varpaisiin. Lavatanssi kuuluu eläkkeensaajien harrastuksiin. Siinä yhdistyvät liikunnan ja musiikin lisäksi sosiaalisuus, hauskanpito ja uuden oppiminen sekä hyvä, elävä musiikki. Mitä mahtaa tuumata solisti, joka jaksaa viihdyttää meitä tanssijoita vuodesta toiseen? Päätin jututtaa pitkään linjan muusikkoa, kaikille Pohjois-Karjalan piirin Eläkkeensaajille tuttua Markku Leinosta.

Muusikon vaiheita
– Isä sai vuonna 1963 mandoliinin 40-vuotislahjaksi. Opetelin soittamaan sitä. Parin vuoden kuluttua oli naapurissa häät, jossa oli soittamassa lieksalainen haitaristi. Hän soitti tosi hyvin ja se upposi minuun, 13-vuotiaaseen. Mä nautin vanhemmilleni, että halusin haitarin. Olin ollut keväisin kylvösavotoissa. Sain niistä rahaa ja maksoin osan haitarin hinnasta. Se hankittiin syksyllä -67.

– Siitä tulee nyt syksyllä 54 vuotta. Olin 15-vuotias, kun aloin opetella soittamista omin päin. Vuonna -71 soitin jo naapurissa häissä kokeilemman soittajan kanssa.

Kappalevalikoima ei ollut vielä suuri. Oli ehkä vuosi 1973, kun ostin Joensuusta ihan uuden harmonikan.
– Keväällä 1975 voitin laulukilpailun Ilomantsin työväentalolla ja kesäkuussa liityin Sudet-yhtyeeseen. Tämän nykyisen harmonikan ostin vuonna 1978. Olen esiintynyt yhtäjaksoisesti vuodesta 1975, yhteensä 46 vuotta. Yksin olen soittanut vuodesta 1994. Levyiltäni löytyy omaakin sävellystyötä kolmen kappaleen verran.

Esikuvat laulamisessa ja soittamisessa
– Laulu puolella ehdottomasti Reijo Taipale. Harmonikka puolella Esko Kõnönen ja Taito Vainio.

Kiinnostuksen ylläpitäminen

– Tanssiva yleisö kannustaa aina vaan jatkamaan. Kun on ollut jatkuvasti kysyntää, niin se on antanut intoa tehdä tätä hommaa. Yksi tekijähän yhden miehen orkesterissa on halpuus. Se lisää keikkoja. On kehattu myös hyvää rytmää ja lauluääntä, haitarisoittoa vähemmän. – Ja olihan musisointi vastapainoa raskaalle metsätyölle.

Mitä esiintyminen ja musisointi merkitsee muusikolle?

– Saahan siitä pientä tuloakin ja kun käy keikoilla, tapaa erilaisia ihmisiä ja pysyy itsekkin sosiaalisena. Monesti olen miettinyt, että jos en olisi hankkinut haitaria, niin olisi-sinko Repovaarassa peräkammarin poikana?

Minkälaisissa eri tilaisuuksissa esiinnyt?

– Tanssikeikkojen lisäksi olen soittanut häissä: 70–80-luvulla ja vielä 90-luvullakin oli paljon häitä. Parhaina kesinä oli viidetkin häät. Olen esiintynyt myös syntymäpäivillä ja hautajaisten muistotilaisuuksissa. Viimeksi pari vuotta sitten lauloin sotaveteraanin muistotilaisuudessa kanttorin säestyksellä Veteraanin iltahuudon. Nuotiokeikkoja ja kansalaisopiston yhteislaulu-piirejä olen vetänyt sivukylillä 25 vuotta.

Onko tanssikulttuurissa tapahtunut muutosta vuosikymmenien aikana?

– Tanssipaikat on vähentyneet. Myös tanssijoiden määrä on pienentynyt. Parhaimpina vuosina Huhuksen lavalla oli 300 henkeä. Tosin tilalle ovat tulleet Kiteen Eläkkeensaajien järjestämät tanssi-kerhotalolla Joensuussa, Simpeleellä ja Kerimäellä ja muuallakin. Tanssilajeja on tullut ohjelmistoon lisää, muun muassa hidas valssi,

jota ei silloin alkuvuosisikymmeninä soitettu. Uusien tanssilajien myötä tanssijoidenkin tanssikuviot ovat lisääntyneet. Tanssijat ovat raistuneet.

Korona-ajan vaikutukset?

– Korona vaikutti, kuten suurilla staroillakin, keikkojen perumisena ja sai ne loppumaan lähes kokonaan. Laulu-piiritkin olivat jäissä viime talvena. Oudolta tuntui, kun ei tarvinnut – tai saanut – lähteä keikalle. Jännitti enemmän, kun tauon jälkeen lähti soittamaan, vaikka rutiinia on, mutta silti.

Aika eläkeläismuusikkona

– Moni eläkeläinen valitsee, että aika ei kulu. Minulla ei sitä ongelmaa ole. Tulee enemmän harjoiteltua soittamista ja uusia kappaleita. Yleisö huomaa usein, että olen ottanut ohjelmistooni uusia kappaleita. Sanovat, että se ja se soittaja soittaa aina saman setin.

– Uusien kappaleiden opetteleminen pitää toivon mukaan muistin virkeänä. Olen korvakuulolta soittaja. Muistissa on noin 300 esityskelpoista kappaletta. Vois vielä jatkaa niin kauan, kun saan ne sieltä ulos. Ja saahan siitä eläkkeen päälle vähän suolarahaa. Jos kunto ja terveys pysyvät tällaisina, niin ainakin sen vajaa neljä vuotta voisoin yrittää soittaa. Tulisi 50 vuotta täyteen. Siihen olisi hyvä lopettaa!

Tähän on haastattelijan pakko jatkaa, että älä Markku lopeta, soita vaan niin kauan kuin terveys sallii!

Markku on todella pidetty muusikko juuri ikäihmisten parissa. Hänen ohjelmistonsa on jalalle käypää ja sopivan monipuolista. Suosiosta kertoo myöskin Pohjois-Karjalan oman radiokanava Rexin Lauantaitanssit-ohjelma, jossa Markun kappaleita toivotaan usein. Omalla persoonallaan ja esiintymisellään Markku on voittanut tanssijoiden sydämet.

Kaikkea hyvää muusikko Markulle!

Otto Toropainen
Kiteen Eläkkeensaajat

Intohimona ruoanlaitto ja ruokablogin pitäminen

Rakastan ruoanlaittoa ja uusien reseptien kokeilemista. Perustin vuonna 2018 Three Generations Blogin, joka on kolmen sukupolven ruokablogi. Siellä säilytän reseptejäni ja niihin liittyviä tarinoita ja muistoja. Näin ne siirtyvät rakkaalle perheeleni, tyttärelleni Annulle, pojalleni Tuomakselle ja lapsenlapsilleni Amandalle, Francescalle ja Miljalle.

Reseptejä olen perinyt äidiltäni ja anopiltani. Olen iloinen, että lapseni ja lapsenlapseni ovat myös innokkaita kokkeja. Ihanaa on ollut kokata ja leipoa Annun ja Tuomaksen kanssa, näin olen tehnyt myös lastenlasten kanssa. Pikkuinen Miljakin on jo innokas leipoja.

Blogi yhdistää meitä yli rajojen, sillä tyttäreni ja hänen lapsensa asuvat Kreikassa, Ateenassa. On tosi ihanaa, että voin saattaa nuorempolven kosketuksiin suomalaisen ruokaperinteen kanssa. Karjalanpiirakoita on

leivottu yhdessä Ateenassa, se oli tyttöjen toivomus. Olen myös opettanut, miten perinteinen mämmi tehtiin äitini oppien mukaan. Reseptejä kyselevät lapset ja lastenlapset ja onneksi ne ovat tallessa.

Perheeni tuntee hyvin Mustan Vihkon. Sillä on jo legendaarinen maine suvussamme. Nyt jaan sen salaisuuksia teidänkin kanssanne.

Olen kerännyt Mustaan Vihkoon reseptejä vuodesta 1971 alkaen. Vihko on aarteeni ja jos se katoaisi, olisin pulassa. Se on nyt niin täynnä, että minun on ollut pakko siirtää se kasaan nauhalla. Muuten se olisi selatessa levinnyt käsiini.

Valitsin teille www.annuhelena.fi -blogistani muutaman reseptimaistaisena.

Irma Marttila
äiti, mummu

Kookoskanaa leivinuunissa

900 g broilerinfileitä
1 iso purjo
1 punainen paprika
1 kanaliemikuutio
suolaa
currya
ruokaluskallinen chiliastiketta
purkillinen kookosmaitoa

Pilkoin purjon, paprikan ja broilerinfileet. Laitoin padan pohjalle vähän oliiviöljyä ja sitten kaikki ainekset pataan ja pata leivinuuniin, kun lämpöä oli n 200 astetta. Annoin rautapadan olla uunissa pari tuntia ja tarjosin paistoksen riisin kanssa. Tästä tuli suosikki heti!

Hiivaleipää leivinuunissa

1 litra lämmintä vettä
1 rkl suolaa
1 rkl hunajaa
50 g tuoretta hiivaa
Vähän vaalean leivän juurta

Juuren teko ensimmäistä leivontakertaa varten:

1 dl vettä, nokare hiivaa, 1,5 dl vehnäjuuhuja, 1 tl merisuolaa. Olen lisännyt palan juureen tehtyä vaaleaa leipää mukaan. Sekoita hyvin, että juuresta tulee tasainen ja anna levätä jääkaapissa 12 tuntia, lämpimässä 4-5 tuntia.

Taikina:

Sekoitin ainekset ja lisäsin vielä 2 dl kaurahiutaleita, 2 dl sämpyläjuuhuja ja n. 16 dl hiivaleipäjuuhuja. Yleiskone vaivasi taikinan puolestani.

Annoin taikinan kohota noin tunnin ja leivoin neljä leipää. Annoin leipien kohota tunnin ja sitten paistoin leipiä leivinuunissa, arinalla, n 30 min, asteita oli 230. Ihanasti kumisee pohja ja tästä se harjoittelu jatkuu.

Otan valmiista taikinasta noin puoli kahvikupillista ja säilytän sen jääkaapissa seuraavaan viikkoon, jolloin käytän sitä uuden hiivaleipätaikinan juurena.

Rakas anoppini, Annu ja tytöt sekä minä Kulosaarissa vuonna 2007.

Villasukkia ekaluokkalaisille

Hanna Nousiainen puheli meen ilmestyi kuva ja kysymys: Mitä voisi tehdä? Kuvassa oli pari villasukkia, joista kantapäät olivat kulu-neet puhki. Hanna tiesi heti, mitä tehdä: neuloo sisaren tyttarelle uudet villasukat. Sukulaiset kutsuvatkin häntä töppösten neulojatariksi.

Viime vuonna Hanna lopetti neulomiansa sukkiensa laskemisen siinä vaiheessa, kun hän oli saanut valmiiksi sata sukkaparia.

Olin seitsemänvuotias, kun minua kahdeksan vuotta vanhempi isosiskoni Anja työnsi käteeni puikot ja kerän villalankaa ja sanoi, että ala neulomaan, talvella tarvitaan villasukkia. Aikansa siinä meni ennen kuin oikean ja nurjan silmukan neulominen onnistui.

Hannan olohuoneen nurkassa on äidin tekemä kori puolillaan villasukkia. Kiuruvedellä lapsuutensa viettäneen Hannan kotona oli 12 lasta. Hänen äitinsä oli kätevä käsistä. Hän neuloi, ompeli ja teki muitakin käsityöitä.

Maatilan lapsilla ei ollut varsinaisia harrastuksia. Maatöissä ja eläinten hoitamisessa riitti tekemistä. Hanna muistelee, että 14-vuotiaana hän oli pihatöissä eli hoiti talvella syntynyttä pikkusiskoaan. Usein tytön tehtäväksi jäi myös ison perheen tiskien tiskaaminen. Mieluista teke-

mistä on lapsesta asti ollut leipominen. Äiti leipoi useamman kerran viikossa ruisleipää ja rieskoja.

Keväällä ja syksyllä kouluun mentiin järven yli isän tekemillä veneillä. Alaluokkalaisena jouduin odottamaan, että vanhempien sisarusten koulupäivä päättyisi ja pääsisin veneellä kotiin. Joskus piti odottaa kolmekin tuntia. Onneksi koulun vahtimestarin poika oli samalla luokalla ja pääsin heille leikkimään.

Pitäjänmäen lastenkodissa neljäkymmentä vuotta

Isossa perheessä kasvanut Hanna päätyi töihin Pitäjänmäen lastenkotiin vuonna 1972. Hän opiskeli lastenhoitajaksi Lastenlinnassa Helsingissä.

Kun Hannan kummipoika vaihtoi ensihoitajan työt erityislastenkodin ohjaajan töihin, tati ihmetteli.

Kun sinä teit tätä työtä neljäkymmentä vuotta, voin minäkin varmaan tehdä samoin.

Niinpä mies hipsuttelee yövuoroissa tädin neulomat villasukat jalassaan.

Hanna löysi isosiskonsa kautta seurakunnan vapaaehtoistyön. Hän on useimmiten mukana, kun kirkolla tarvitaan keittäjiä, leipojia tai kahvinkeitäjiä.

Kun Hanna muutama vuosi sitten liittyi Pitäjänmäen Eläkkeensaajiin, niin jäsenasioiden hoitaja kysyi häneltä,

mitä hän haluaisi tehdä yhdistyksessä.

Kerroin, että voisin olla keittiöhommissa. Eivät keittiötehtävät vaikeita ole, mutta sitoutumista se vaatii. Ja sitä moni uusi jäsen tuntee kaihtavan.

Hannan tavallinen viikko-ohjelma

- Maanantaina taloyhtiön naapurikerho: kahvitellaan ja keskustellaan talon asioista ja muustakin. Mukana on aina joku taloyhtiön hallituksen jäsenistä, joten senioriväki pysyy ajan tasalla talon asioiden hoitamisesta.

- Tiistaina Eläkkeensaajien yhteisenkii ja joka toinen viikko neulekerho Heiluvat puikot.

- Keskiviikkona Eläkkeensaajien etäjumppa – korona-ajan mieluinen uutuu.

- Torstaisin, kaksi kertaa kuukaudessa, Eläkkeensaajien jäsentapaaminen. Hanna huolehtii kahvitarjoilusta.

- Perjantai on vapaapäivä.
- Viikonloppuna tarvittaessa Pitäjänmäen kirkolla.

Lenkit kuuluvat ohjelmaan melkein joka päivä. Kerran kuussa on Pohjois-Haagan Leijonien kokous. Hanna on ollut monena vuonna mukana toteuttamassa Seura-saaren joulupolkua. Enimmillään tapahtumassa on ollut yli 16 000 kävijää. Mieluinen

” Käsityöiden tekeminen muiden kanssa voi ehkäistä sosiaalista ahdistusta ja epävarmuutta, parantaa itsetuntoa ja lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Äidin tekemässä korissa Hannan viime viikkojen aikaansaannoksia. Pohjalla pilkistää pipokki.

harrastus on myös ristikköjen ratkominen ja kesällä Kiuruvedellä puutarhan ja kasvimaan hoitaminen. Silloin ei sukkaa ehdi neuloo.

Sukkia koululaisille

Yli kuusi vuotta sitten joukko neulomisesta ja virkkaamisesta innostuneita eläkkeensaajia perusti neulekerhon Heiluvat puikot. Tilat saatiin Pitäjänmäen Työväenyhdistykseltä.

Lehdestä oli löytynyt artikkeli, jossa kerrottiin, että neulominen vähentää stressiä ja kohentaa mielialaa. Eniten mielentyyneyttä

kokivat ne, jotka neuloivat useammin kuin kolme kertaa viikossa. Senkin brittitutkimus selvitti, että kutimiin uppoutuminen parantaa keskittymiskykyä, suojaa muistia ja alentaa demensiariskiä. Käsityöiden tekeminen muiden kanssa voi ehkäistä sosiaalista ahdistusta ja epävarmuutta, parantaa itsetuntoa ja lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Hanna on samaa mieltä. Suurin osa hänen neulomistaan sukista on syntynyt olohuoneessa joko television äärellä tai musiikkia kuunnellessa. Pitsikuvioita on pakko tehdä hiljaisuuden vallitessa. Neulekerhossa on mukavaa, kun neulomisen ohessa voi yhdessä parantaa maailmaa.

Osa sukista menee sukulaisille ja muutama sukkapari ennen joulua diakoniatyölle. Jo useamman vuoden ajan Hanna on neulonut ns. junasukkia, joita Pitäjänmäen seurakunta lahjoittaa kasteuille lapsille.

Nyt neulekerhossa on tarkoitus neuloo sukkaa Pitäjänmäen alakoulun ekaluokkalaisten. Ensimmäistä kertaa he neuloivat niitä syksyllä 2020. Lapset olivat innoissaan. Sukkia tarvitaan tähän projektiin noin 40 paria. Langat on saatu neulojen omista varastoista ja Pitäjänmäen Työväenyhdistykseltä.

Junasukkien tarina

Eläkkeellä oleva käsityöopettaja näki talvisodan ensimmäisinä päivinä junassa muutaman kuukauden ikäisen vauvan kylmässä junanvaunussa ilman tossuja. Hänellä oli puikot laukussa, mutta ei lankaa. Langan hän sai purkamalla omasta villatakistaan ja siitä hän ryhtyi neulomaan sukkaa vauvalle. Toinen sukka jäi kesken, koska opettajan piti jäädä pois junasta. Hän keräsi äidille lankaa mukaan ja sanoi, että mallia ei saa muuttaa. Nämä pysyvät niin hyvin vauvalla jalassa.

Teksti ja kuvat: Leena-Maija Tuominen

Villasukkia merikarhuille

Mikä on toiveissa merikarhulla, joka on Perämeren hyisellä ulapalla satamaa kohti puskevasa laivassa? Mikä on se pehmeä joulupaketti, joka lämmittää niin merimiehen kuin vastasyntyneenkin jalkoja? Se, joka ilahduttaa sekä saajan sa että antajansa mieltä? Villasukat tietenkin!

Laivoissa olevat, pääasiassa miehet, ovat lähitöisin kaukaa. Monet heistä tulevat maista, joissa Suomen kaltaista talvea ei ole lainkaan. Pitkät ajat laivoissa, joissa talvi tuntuu jäätävän, saa varsinkin ensimmäisiä kertoja mukana olevat toimimaan jotain lämmintä tuulahdusta.

Kemin Eläkkeensaajien yksi iso toiminnan muoto on ollut jo useita vuosia yhteistyö Merimieskirkon kanssa. Kemissä Merimieskirkko jakaa joka vuosi joulun aikaan satamissa oleville merimiehille pienen paketin, jossa on mm. villasukat. Tässä aukei meille oiva tilaisuus tarjota apua.

Meidän oli aluksi vaikeuksia uskoa, että sukkiin tulisi olla kokoa 39-40, ei kokoa 42-45 kuten suomalaisen miehen jalkojen koko on.

Merimieskirkon Sanna tuo lankoja niin paljon kuin haluamme. Niitä on jo useita isoja pusseja tarvittuihin.

Aluksi meillä ei ollut määrätavoitteita, mutta kummasti se vain alkoi nousta yhdeksi tavoitteeksi. Aluksi tavoitteenamme oli neuloo muutama kymmenen paria villasukkia ja sitten tavoittelimmekin jo noin sadan parin määrää jouluksi. Paras vuosi oli se, kun saimme neulottua lähes kaksisataa paria hienoja sukkaa jaettavaksi tarvitsijoille.

Eikä tuossa vielä kaikki. Takavuosina menimme mukaan Kemin synnärin puolesta järjestettyyn kampanjaan, jossa haluttiin turvata synnytyssosaston säilyminen Kemissä. Niinpä pistimme taas pystyyn sukkaprojektin.

Sillä kertaa teimme vauvansukkaa jaettavaksi vastasyntyneille. Pienen sukut olivat hellyttävän söpöjä. Jokainen kutoja osti kerän tai pari lankaa itse. Eihän pieneen sukkapariin paljon lankaa mennyt, yhdestä kerästä tuli monet sukut.

Maire Pallas, Kemin Eläkkeensaajien tiedottaja

Seija Blomroos ja Maire Pallas jo valmiin sukkapinon kanssa. Kuva: Pekka Karttunen

Koululaisten sukkaa.

